

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

640.24

Szerző

(L. L.)

Cím Kafana szerbszka.

Hely

"Kafana szerbszka"

Idő

'1912'

Személy

Forrás: Pesti Napló

Bp.

1912 X/30

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

Helyszám

Kafana szerbszka.

Régi szolid belvárosi boltok között a Süttö- és a Hajó-utcák sarkán van egy kis kávéház, régi kávéház, amely olyan szervesen hozzátartozik Pesthez, akár csak a Városliget, vagy a Duna folyó. A kávéház régi sötétvörösre festett bádócégtábláján magyarul csak ez a szó van kiírva: Kávéház. Így, egyszerűen kávéház, minden szép csengésű, exotikus jelző nélkül. Másik címtáblán azután cirill betűkkel ez van kiírva: Kafana szerbszka... Tehát ez a budapesti szerbek kávéháza, a kicsiny patriarkális helyiség, amely — mi mindent meg nem csapnak a háboru hullámai! — most szintén aktuális lett.

Alacsony füstös helyiség a kafana szerbszka. Ódon házban van, a falai vastagok, több méter szélesek és boltosan íveltek. A berendezése szinte tulontul egyszerű. Szimpla márvány asztalok, nádfonásu házi-székek, ez minden. Egy fülkében két billiárd-asztal, egy-két kis almáriom, ahol a szükséges dolgokat tartják, a kártya-szoba, amelynek a vastag falak szinte kazamatászerű karaktert adnak, fél-gáz, fél-villanyvilágítás ez a pesti szerb kávéház. Mégis amikor belépünk, azt hisszük, hogy idegen világban vagyunk. Az asztalok piszkos márvány-lapján cirill-betűs újságok hevernek — a hazai és a királyságbeli szerb lapok — a kártyások szerb nyelven gondolkoznak egy-egy ultimo bemondása előtt, a törzsvendégek rácul beszélnek egymás között és ez a csekélység is bőven elegendő arra, hogy az embert egy másik világba helyezze át. A kafana levegője, amely ennek a helyiségnek alacsony, sárga mennyezete alatt még bensőségesebben füstös, mint másutt, más kávéházakban, sok

mindent juttat eszünkbe. Többek között a füzetes rémregényt, a mi a kalandos Milán királyról és a szépséges Natália királynéről szolt és amit gyermekkorunkban úgy olvastunk, hogy a cseléd-szobából löptük el. Eszünkbe jutnak régi bélgádi és szerbiai utjaink, az a sajátos délszláv romantika, ami befon mindent, ami szerbek lakta vidéken történik, legyen az karácsonyi dísnótör vagy macedóniai háboru. Na és azután eszünkbe jutnak a régi pesti emlékek, amelyekhez erősen odatartozik Pest belvárosának szerb kávéháza. Valamikor a jó időkben, amikor még Milán király korában hozzánk huzott a szerb nagy, vidám élet volt itt. Tizenöt esztendő előtt még guzlica és tambura járta itt, szép bánatos szláv nóták, amelyek annyira hasonlítanak a magyar nép dalaihoz. Pénz volt bőven, amennyi csak kellett. Zimonynál tárva-nyitva volt a szerb-magyar határ és a gazdag szerbiai marha- és dísnókereskedők nappal eredményes üzleteket végezvén a kőbányai sertésszállásokban, esténként ellátogattak ide. Jó idők voltak, szép idők. Pesten nem volt husdrágaság és a kis képes újságok hetenkint hozták Milán királynak, Natáliának, a sérdülő Sándornak, Garasannak, Riszticnek és a többi szerb nevezetességnek az arcképét. Mindéz már régen volt, tizenhat-tizenhét esztendővel ezelőtt. Azóta minden elpusztult. Milán, a jó Milán, mint a mi királyunk vendége örök időkre a krusedöli kolostorban alszik. Natália elfonnyadt. Sándort lemészárolták, a gazdag rác-kereskedők pedig nem hozzánk járnak már üzleteket kötni, hanem kardot kötnek az oldalukra és

PESTI NAPLÓ

Üszküb felé tartanak. Minden elmúlt, csak a Kafana maradt fenn, annak jeléül, hogy a sok hiv-

ságos emberi munka, a sok tündező ország és kormány között mégis csak a kávéház, az, ami örök és maradandó. Mert a dinasztikák pusztulhatnak, országok elbukhatnak, még a háboru is véget érhet, de az ember ebéd után csak odakívánczik a kávé, a szivar és a törzszakal mellé, ahol éppen ezeket a forgandó eseményeket óhajtja megbeszélni. Az ember pletykás állat marad mindéig és éppen ezért lesz örökös élete a kávéháznak. Ezért élte túl a kafana magát a dicsőséges kral Milant is.

A kafana még meg van. Hál' Istennek még meg van. Az asztalok körül ma is szerb emberek ülnek. Belvárosi szerb kereskedők és iparosok, dolgozó és törekvő emberek, akiknek Szent-Endrén szőllejük van és vasárnaponként a Petöfi-téri ortodox templomba mennek misét hallgatni. Vannak azután szegényebbek is közöttük, szabók, suszterek, lakosok. De rangkülönbség nincs! A szerbek az ősi délszláv demokráciát megőrizték itt, Pesten is és a billiárd-asztalnál baráti partnerként viaskodik egy öreg szakállas, szemüveges ur (középszkolai tanár lehet vagy hajdani szerb miniszter) és egy másik, egyszerű flanel-ingbe, kötött pamut-bluzba bújított szerb atyafi.

Megkérdeztük a főpincért:

- Hányan vonultak be a törzsvendégek közül?
- A háboruba? . . .
- Oda.

— Mindössze ketten. Két iparosember. A többi az magyarországi szerb, az nem köteles bevonulni. Megnyugodtunk a válaszbán. A kafanának nem árthat semmi sem, még a háboru sem. A török császárság darabokra hullhat, de a kis kafana, az marad.

(L. L.)